

DEBRECZEN

A DEBRECZENI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Megjelen minden nap reggel.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	Főszerkesztő:	Egyes szám ára 4 fillér.
Helyben: Félévre 6.— K. Negyedévre 3.— K.	Dr. VARGA LAJOS.	— SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: —
Vidéken: " 9.— " " 4.50 "	Felelős szerkesztő:	Arany János-u. 2. sz. Telefon 412.
	SZATHMÁRY ZOLTÁN.	

A debreceni csata napja.

Debrecen ünnepe.

— aug. 3.

Tegnap volt a nap, melyen Debrecen város hazafias közönsége bemutatva áldozatát azon honvédek dicső emlékezte előtt, kik 58 évvel ezelőtt ezen a napon vérök hullásával áldozva hulltak a haza szent ügyéért.

Impozáns ünnepség keretében szentelt néhány órát az ifjuság lelkes vezetésével Debrecen polgársága az emlékezésnek, mely a névtelen hősök dicsőséges korszakába vezette vissza az ünneplőbe öltözöttek lelkét.

Az ifjuság, mint mindig, úgy most is áldozatot és erőt nem kímélve élesztette fel a hazafiság hamvadó jüzet a közömbösség szürkéségében hullámzó ember tömegek lelke mélyén. Mert ébresztgetni, élesztetni kell ma már azt; hiszen a dicső multtól évenként távolodva, a nagy napok dicsőséges és mégis szomorú emlékezte is halványodni kezd már az emberek szívében.

De méltó volt az ünneplés e naphoz, méltó annak történetéhez

is, de nemcsak, hanem azok dicső nevéhez, kik e napon éltek, vért, családot, áldozva mindent, haltak meg a hazaért.

Az ünnepély, bár terjedelmében megkisebbedett, tartalmilag és értékét tekintve, még nagyobb volt most, mint eddig bármikor.

Most nem csupán az ifjuság és véle együtt a nép ünnepelt, aktív részt vett az ünneplők sorában a város és a vármegye is! Koszorút tett a városi tanács is a névtelenek siremleke mellé, melyen ott diszlett a szép trikolor.

A megszokott ünneplők sorában, kik közt ma mar reszketeg tagokkal még ott lépkedett az agg tizenhárom, szokatlan új jelenség tűnt szemünkbe. Az államvasutak gépjavitó műhelyének munkássága emelte ott hatalmas babérs pálmák-ból készült díszes koszoruját, amelyen az a háromszín szalag, rajta e szóval: A névtelen hősöknek... többet beszélt, mint minden már e nap. Imé! mi szépen összeférkezik a munkásnép szívében a hazaszeretettel a jogkövetelés. Egyszín vörös mellett a nagy nemzeti szín hevitit hát még most is a magyart, kinek kezét a munka tette keményre

s szívét fásulttá a sok szenvedés, lelkét meg hamis, álprófeta szó akarja elvonni ettől a vértől ázott szegény magyar hazától.

*

A Debrecenben tartott hazafias ünnepségek lefolyásáról tudósítónk a következőket írja:

Gyülekezés.

Délután fél 4 órakor már a hatalmas emberáradat lepte meg a kollégium főbejárát, kiket azonban a küldöttségek megérkezése előtt nem engedtek be a vén iskola ódon udvarára. Majd nemsokára felhangzott az Egyetértés dal és zeneegyesületének induló hangja, melyet követtek a testületek s a hatalmas nagy ember tömeg.

Az agg 1848 49-iki dicső napokat végig harcolt honvédek után jöttek egymásután zászlók alatt az egyesületek, kik a Petőfi-szobor talpazata mellett s a lépcsők mentén álltak fel tömött sorokban, míg a lépcsők alját s azután a folyosókat egész mentében előzönlötte az ünneplő közönség. A megszokott testületeken kívül ott láttuk a város és a vármegye képviselőiben Csóka Sámuel tanácsnokot, Bészler Károly tb. főjegyzőt, Pákozdy Sándor v. m. főjegyzőt, ifj. Wessprémy Kálmánt és még számos megyei és városi előkelőséget, kiknek szokatlan megjelenése még impozánsabbá tette az ünnepnapot.

A Petőfi-szobornál.

Az elhelyezkedés után a Petőfi dalkör Petőfi Nemzeti dalával nyitotta meg a lelkes ünnepélyt, mely után Szabó István hittan-

Ősokről-unokáknak.

Írta: gróf Vay Sándor.

Az öreg ezredes ur, aki végig harcolta a forradalmat, beszélt nekem azokról a tünényes időről, mikor zászló lobogott a lében és dicsőséges magyar fegyvereken csilant meg a nap szikrázó fénye... de beszélt a gyász, a szomorúság napjairól is, a mikor a kardesattogást, ágyudőrejt rabláncok esőrgése, halálra ítelt marttyrok lörgése váltotta fel.

Ezekből az időkől való a Szirmay Hugó története is, talán egyike a legmarkánsabbnak az akkori viszonyokról.

*

Oligarka volt, Szirmay Hugó és esanáloli kastélyában fejedelmi gazdaságtól ragyogott minden.

Neje, a ragyóci Csomák híres nemzetiségéből rendkívül nagy műveltségű asszony volt, aki annyi könyvet hozatott, hogy évente egy-egy kis birtok is kikerült volna abból a pénzből.

A háziur meg ritkasággyűjteményére remek fegyvereire volt büszke, amelyet csupa drágakövekkel, gyönggyel, rubinnal, smaragdokkal voltak kirakva.

1849. októberében jött aztán a parancs Kassáról, hogy mindenkinek be kell adni, ami fegyver van a háznál, aki ezután mar fegyvert akart tartani Abaujvármegyében, az menjen be a megyefőnökhöz, a Bezirk-svorstand-hoz, kérjen szépen engedélyt, vágjon pukkedliket a cseh kelnerekből lett Bezirk uraknak, mert ha nem teszi, bizony még egy árva flintát sem hagynak nála, hogy elkeresse unalmát egy kis nyulászással az ősi ugarban.

Szirmay Hugo is megkapta ezt a rendeletet.

Az ősz nemes végigolvasta a rubrikázott papirozt, rajta a ménkü nagy, kétféjű sasos stampigliával, aztán szépen összehajtogatta és betette a belső zsebebe.

Egyszer kétszer végig sétált a nagy, öblös ebédlőben, hogy léptei alatt csak úgy esikorgott a kemény, tölgyfapadló, aztán befordult a fegyvertárba.

Egymásután szedegette le a simára feszített zöld posztóról a sok kinoset érő darabot.

Rozsdás fringia, markolata sasfej, szikrázó rubin szemekkel. Hadik apó, meg Laudon táborában forgatta talán valamelyik bátor nagyapa...

Széles, rézveretű kard; Andrassy István kuruc generálist kíserte tán egyik Szirmay, mikor ez verte a prüsszögő, kényesen lépegető paripa tomporát.

Régi, nehéz, harcviselő szabályák, aztán diszkardok, büszke uraik akkor viselheték, mikor Mária Terézia királyt, megsiratott II. Leopoldot. Ferenet koronázta a nemzet. Csaiák és ünnepségek tanui, emlékei ősi dicsőségnek, egyaránt kedves az utódnak.

Szirmay Hugó hol az egyiket, hol a másikat vette a kezébe. Ki-kihuzta a rezes, bársonyos, meg drágaköves tokból és suhintott is velük egyet-kettőt.

Azután megtörülgette szépen, gondosan, finom puha szarvasbőrrel, mint a gondos gazda, aki azt akarja, hogy az ő holmijában fia, unokája is gyönyörködjék.

Nagyot sóhajtott Szirmay, mert itt épen az ősi dicsőség emlékeivel telt szobában érezte legjobban, hogy az ő ága kiszáradt a családfon, nincs fia, nem marad Szirmay, aki gyönyörködhetne a dus uradalmakban, drága fegyvereiben.

De meg most el is viszi a német.

A dolyfős, őseire büszke főur főlegyesedett, mint a sivatag palmája, megrázta

656 **— Szép és jó tartós cipők csakis —**
ELFENBEIN és KLEIN

cipő-üzletében szerezhető be, hol saját műhelyükben készüli férfi-, női és fiu-cipők szolid, szabott ár mellett. Megrendelések pontosan eszközöltetnek. Piac-utca 28. Főtűzsdé mellett.

hallgató lépett elő s mondott magas költői szárnyalású emlékbeszédet, mely így hangzott el:

Szabó István beszéde.

Polgártársak! Atyámfiai!
Szabadság jegyében született s rab-szolga koporsóba ölt nagy napok emléke az, mi titeket ide hozott. Eljöttetek, ott hagyátok a munkát és ünnepelték újra meg újra, félszáz év óta már.

En megállok itt előttetek. — Megálltok ti is és nézitek ezt a hideg követ, mint a pogány a bálványistenét. És várjátok: mit fog mondani ajkam. És várjátok, hogy elmondom néktek e nap történetét... Ne várjátok, mert mást mondok tinéktek!

Mért jöttetek ide? Mért hagyátok ott a csöndes hajlékot? Mért vettétek fel ünneplő ruhátokat? Hisz nem ünnep ez a nap, csak megmaradt gyászlevéldarabja a halott magyar szabadságnak!

S mit gondoltok? Elég-e szóval ünnepegni ott, hol tette volna szükség? Mit gondoltok? Felépül-e az eltiport haza, ha csak szavakban áldozunk neki?

Nézzétek ezt a kőbe vésett fél magyaristent! Csak nézzétek meg jól. Ez nem ünnepe, hanem eszelekedett! Mint Mózes áll itt, ki Józsuéra bízta, hogy megharcolja Kanaán honát, mert ő eddig már nem érhetett. Hol, ő hol van hát a mi Józsuénk? Honnan várjuk, hogy eljön majd talán? Hiszen ti már csak emlékezni tudtok, de láng a tette nem gyul szívetekben!

S mi félszázadja ünnepegetünk. Magunkra szedjük ünneplő ruhánkat, végig hallgatjuk a Talpra magyart, elmondogatjuk, amit el lehet, de e lelkünk csak köznapi marad!

Am, ha legalább mindnyájan ünnepelelnék! No, nézzétek szét! Látok-e csak egyet, ki a hazától mindenét kapá, s veletek együtt itten ünnepele? Nincs. Nincsen egyse... Mert úgy van az bizony, hogy akit Isten megsújt, megtipor, az eljárógat szentelt csarnokába, de akinek fényt, kincset ad az Ur, bizony kerül az a templomot... S hogy eljőjön egyszer egy napot megülni, melyen szegény hazánk már haldokolt, ne adj Isten! Nevetve mondja: Ott a csöcselék! És félti arcát a nap sütéstől, szögyel beállni a lelkes tömegbe, sajnálja szép ruháját uti portól.

Mit szólna ehhez, hogyha látnád, ha így találnád, nagy Petőfi Sándor!... Lásd, aki itt van, mind koldus-szegény, ki a hazától semmit sem kapott s csak egy sírhely lesz öntulajdona és mégis eljön, eljön, itt marad, mert szent vasárnap ez a nap neki s meg-

szünve most nehéz munkáitól, leteszi a napi kenyerének gondját, hogy emlékezni, ünnepegni jöjjön!... Ő mondd, igen ezek harcoltak egykor s verejtékeznek most is a honért!

De látjátok, az ünneplés kevés! Nemcsak kevés, hazug képmutatás! Kik ide jöttek, van közöttetek, ki csak azért jött, hogy parádét lásson s csak látszatát mutatja annak, mit mi érzünk...

Mert nem az az ünnep, hogy meghallgassuk, mi sok szép minden történt is a multban, hanem az, hogy megmerjük mutatni: mit is tudunk hát tenni a jelenben!

Ma már kevés lett az emlékezés! Ma már nekünk harcolni, tenni kell, hogy viszszerjünk elrabolt hazánkat s felépítgessük elődök templomát, amelyben egykor szabadság lakott!

Mi csak ünnepelelnék, ötven éve mult már. De ez ünneplés nem méltó mihozánk! Mert mi szabadnak, magyarnak születünk s nem ünnepelelni, nekünk tenni kéne! Csak rabnak való az emlékezés, de mi talán rabok csak nem vagyunk? Vagy ha igen, de magyarok vagyunk! Tépjük széjjel hát a bilincs vasat!

Az lesz majd méltó ünnep mind mi hozánk, mind azokhoz, kik értünk sirba szálltak, ha egy napon majd mink is sikra szállunk és megmutatjuk: mit tudunk mi még!

Hej! nem tudunk mi már semmit bizony... Ami vérünk már vízzé vált ecet, csak emlékezni vagyunk képesek még... Ki hitte volna, hogy ez így legyen, hogy őseink, kik oroszlanok voltak, csak félnék, gyáva nyulat nemzenek?!

De én hiszem, hogy lesz még ünnepelelni! Igaz ünnep, mely magyarhoz való! De én hiszem, hogy eljön az idő, midőn majd egyszer tenni is merünk!... Az lesz csak ünnep! Az lesz majd a nap! Akkor mi már majd mással áldozunk! Nem szóadóval, hanem véradót! Akkor nem gyujtunk oltártüzeket, hogy lángja mellé melegedni térjünk, akkor majd szívünk rejtett csarnokában lobbantjuk fel a lappangó parázst s szívünk zsarátokával elborítjuk és lángra gyújtjuk széles e hazát!

Az lesz az ünnep! Akkor nem beszéd s nem három színű falragasz-ágyu dőrej és kardok csattogása jelenti majd, hogy ünnepelel vagyunk! És akkor, hiszem, nem ennyien leszünk! Othon nem tesped sem szeény, sem ur, a dörgő ágyuk hívó szózatára egybesereglik mind, ki csak magyar! Akkor megizmosodnak a karok, villámmá válik minden gondolat, mi csak agyunkban megszüleml-

hatalmas fejét, aztán egyet toppantott a lábával:

— Azért sem adom a németnek. Ha nincs fim, ne legyen senkié.

És valóban, midőn bealkonyult és halmályos kőd ereszkedett alá a szomorú, ősz tájra, Szirmay Hugó behívatta dolgozósbabájába a titkárját és kezét vállára helyezve, keményen szemébe nézett a fiatalembernek:

— Domine, becsületes hazafi maga, tud maga hallgatni?

A titkár némán intett a fejével. Szirmay ekkor bement a fegyvertárba és kihozta a zsákokba varrt, összekötözött drága fegyvereket.

Kincs feküdt ott halmazban, egy fejedelmi dominium ára. Aztán rábízta titkárjára, hogy az éj sötétjében, a park tekervényes utain keresztül lopózkodjon ki a dülő utra, föl a töltésre és ezt a tenger kincset, gyöngyöt, drágakövet, mind dobja belé a kert alatt folyó Hernádba.

— De uram...
— Egy szót se — vágott közbe a nemes ur — holnap jönnek a fegyverekért, beszédi a mostani kormány... én ezt nem akarom megérni.

Fiam nincs, de ne legyen a németé, inkább vesszen, pusztuljon ott a folyóban.

A titkár szótlanul meghajította magát és mikor egy óra mulva visszajött, a Hernád szennyes, zugó árja betemette már a régi dicsőség emlékét, vagyont érő kincseket.

A fegyvereket beszédni jövő comissio még csak egy rossz mordályt sem talált a Szirmay Hugó megyelődön híres fegyvertárában.

— Elvitte azt uraim régen a horvát, a muszka, meg az a sok mindenféle néció, ami itt megfordult a hosszas táborozások, meg átvonulások alatt — magyarázta Szirmay.

És kedves fegyvereinek elsüllyesztése után egymásután hagyott veszni, pusztulni mindent a nemes ur.

— Fiam nincs, ne maradjon a németnek...

Csak ennyit mondott, ha régi barátok korholták, hogy vesz, pusztul az ősi dominium.

Bánta is ő. A Hernád, akár csak az Ágota kisasszony kertjéből, évi-évre szakgatta a csanálási pusztá egy-egy darabját. Rá se hederített. Ha jött jelenteni a tisztartó, hogy jó volna feltölteni a rakoncálan folyót, egyet rántott a vállán és mogorván vetette oda:

— Iladd vigye, jobb mintha német kézre jutna!

A mai nemzedék nem érti ezt már; ilyen lelkiállapotokról a most élő embereknek alig van fogalma. A forradalom is egy esodlatos mythosszá vált előttünk, amelynek hőseiről álmódunk és vérianuinak megkoszoruzzuk szentelt hamvait.

hetik, akkor tudom nem álltok ti itt, nem hallgatjátok gyöngé szózatot, hanem mindnyájan így kiáltotok: Gyerünk! Gyerünk! Most lesz szép ünnepünk!

Hej! hogyha most egy dörrenő csapásban ketté szakadna e vén boltozat s egy mennydörgés közt leszálló égi szikra megélesztené ezt a szobrot itt! Tudom, a kard, mit most hüvely fedez, akkor kezében felvillámlana s az ajka, amely mintha szólni vágynék, megnyílna akkor s mennydörgő szava végig riadna itt e csarnokon, hogy megroppanna belé az Alma-Máter!

Hej! negyvennyolcas megtépett leventék! Ha az emlék, mi leketekben él, egy pillanatra átszállna belénk! Ha most a szíveinket elcserelelnék s a vágyat, ami keblünket hevíti, beolthatnánk a ti vén szívetekbe, de megváltoznék itt egy perc alatt — nem Debrecen csak — az egész világ! Nem állanánk itt tétován tekintve, amint hogy látom, most csak így vagyunk. Az areokon már rózsapír fakadna, a szív heves, nagy lüktetésbe csapna s a tizenhárom negyvennyolcas agg már megijulna mind egy perc alatt s kardját ragadva menne legelől!...

Fájdalom, mindez káprázat csupán. A képzelet incselkedik szívemmel... Petőfi meghalt... többé fel se támad... Minékünk mindnek kötte a karunk... s a tizenhárom negyvennyolcas agg csak romja már a régi szebb világnak... a karja gyöngé... lába reszketeg... Oh, fájdalom, hogy így van a való!

De várjatok csak! Lesz még majd idő, hogy visszakerjünk, amink elveszett... Eljön majd az idő teljessége, melyben bételik minden vágy, remény, amely után a lelkünk sir, zokog, szabad hazája vesztén elfogódva... Ne féljétek, mert él az Isten ott fenn, ki megtöri a büszke zsarnokot!

Ne féljétek, mert támad még vezért, ki a magyarnak Jézuéja lesz! Dolgozzatok csak s készüljésetek, hogy mikorra eljön majd a nap, acél izommal törjék izre-porrá mindazt ki csak megmoccan ellenünk... Dolgozzatok hát s imádkozzatok s szabad újra a magyar haza!

Az eljenzessel fogadott gyönyörű beszéd után Borus Béla a Petőfi-dalkör alelnöke néhány lelkes szó kíséretében helyezte el a dalkör nemzetiszínű szalagos babékoszoruját.

Balla Bertalan joghallgató lelkesedve szavalt a nem régen tragikus véget ért fiatal költő, Vályi Nagy Gusztáv szép költeményét, az „Utolsó honvéd“-et. Szavaltata után a Petőfi-dalkör éneke zárta be az ünnepelele első aktusát, mely után, nem riadva meg a tornyosuló sötét felhőkről, tömött sorokban állott fel a menet s haladt végig a Honvédtemetőig az Egyetértés zeneegyüt hazafias nótái mellett.

A Honvédtemető bejáratát már jó előre nagy tömeg lepte meg, mely az időközben megeredt és dacára is türelmesen várta be az ünnepelele lefolyását.

Aztán megérkezett a menet. Elöl díszruhás lovasrendőrök, utána a zenekar vezetése mellett, zászlók alatt az egyesületek és a kollégium diáksága, majd végül a nagyszámu kíváncsi emberáradat, mit a bejáronál kordont vonó tűzoltóság, mely ez alkalommal szintén kivonult — csak alig tudott féken tartani.

A városi tanácsot dicséret illeti azért, hogy az ifjuság megkeresésére végig öntöztette az utat egész a honvédtemetőben levő kőoroszlánig, mert annak előtte ez még sohse történt meg. Most is azonban az időjárás folytán nem tehette a kívánt szolgálalatot.

A honvédsíremlék előtt.

A honvéd sir ormán álló haldokló oroszlan emléktalapatát egészen eltakarta az a három hatalmas babér- és pálmakoszoru, melyet a városi tanács, az ifjuság és a máv. gépjavitó műhely munkássága ez alkalomból oda elhelyezett.

Az itt lefolyt aktus a Kossuth-dalkör által előadott Huber Csataadalával vette kezdetét, melynek végeztével Peleskey Sándor hitanhallgató mondott szép és lelkesítő emlékbeszédet, dicsőítve az elhullt honvédek s övékhez hasonló hazaszeretetre buzdítva a polgárságot.

A beszéd után, melyet lelkes díjnyújtás között végzett a szónok, Bészler Károly tb. főjegyző Debrecen város nevében letette az oroszlán emlékre a szép babérkoszorút, melynek szalagján ez a felirat állt: Debrecen szab. kir. város közönség — A nyugvó hősöknek. E koszorút követte a másik, a gépjavitó műhely munkásainak „A névtelen hősöknek” feliratu nemzeti szín szalagos hatalmas pálmakoszorúja, melyet a munkások kiküldött képviselői közül az egyik tett le rövid, lelkes pár szó kíséretével.

Azután az Egyetértés és a Debreceni Dalegylet együttesen énekelte el Mosonyi Mihály „Szentelt hantok” című darabját, melynek végeztével igen hatásos rövid diktóval Bán István főiskolai szenior a debreceni diákság nevében tette le a főiskola babérkoszorúját. Ő utána Földessy József hittanhallgató szavalta el nagy hévvel alkalmi költeményét, majd a mindinkább erősödő esőben a Himnusz hangjai mellett távozott az ünneplő közönség s a kijövetelhez hasonló szép rendben, az Egyetértés zeneegylet női mellett vonult végig egészen a kollégiumig.

Ezzel az eddigieket erkölcsi értékével tulszárnyalt lelkes ünnepély véget ért.

Politikai hírek.

Uj katonai nyugdíjtörvény. Az uj katonai nyugdíjtörvényt a hadügyminiszteriumban már elkészítették s a hadügyminiszter rövidesen életbe is lépteti. A törvény főujítása, hogy negyven évi szolgálat helyett már harmincöt év után teljes nyugdíjat biztosít. A rokkant tiszt eddig csak tíz évi szolgálat után kapott nyugdíjat, az uj törvény szerint ezentúl már öt év után kapja meg a minimális nyugdíjat. A hatszáz koronás minimumot fölemelik ezerkétszáz-ezerhatszáz koronára. A régi törvény szerint a tiszt tíz évi szolgálat után fizetésének egy harmadát, tizenöt év után három nyolcadot s azután évente harmadfél százalékkal emelkedő nyugdíjat kapott. Az uj törvény szerint a tiszt öt év után kapja a minimumot, tíz év után fizetésének negyven százalékát s azután évente harmadfél százalékkal többet. Hogy a nyugdíjazott tiszt az állam megterhelése nélkül lakásbérét is megkapja, behozzák a tisztek lakásbér biztosítását. E célra a tiszt fizetésének két százalékát levonják s ennek fejében a nyugalmazott tiszt megfelelő lakásbért is kap. A legénység rokkantsági nyugdíját is fölemelik. Ma a rokkant közember évi hetvenkét korona, az altiszt háromszázhatvan korona nyugdíjat kap. Az uj törvény szerint a közember kétszáz, az altiszt rangfokozat szerint háromszázöt ezer koronáig emelkedő rokkantsági illetményt kap.

A vasutas törvények szentesítése.

A rágalmozók lefegyverezése.

— augusztus 2.

(Saját tudósítónktól.) Egyes sajtóorgánumok hetek óta egyebet sem tesznek, mint félreismerhetetlen tendenciával hirdetik, hogy a kormány a vasutasok fizetésrendezésének kérdését teljesen elejtette. Sőt a tudatosan ferditő lapközlemények egy része bizonyos a vasutasok köréből fölhangozó „hangos elégedetlenségekről” is tudott és roppant viharokat jósolt.

A hazugságok hadjáratát most már remélhetőleg lefegyverezte Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter gyors és üdvös intézkedése, amellyel a vasutasok júliusi és augusztusi fizetési többletét tegnap kiutalta.

A kereskedelemügyi miniszter azonban itt nem áll meg. A vasutas törvényjavaslatok szentesítése holnap, vagy holnapután kétségtelenül megtörténik. És akkor a vas-

utasoknak kiutalják a magasabb lakbért és kiutalják — amire senki sem számított — a júliusra eső drágasági, éjjelezési és ruhaátalány-pótlékokat.

A vasutasok között országsszerte nagy az öröm és általános a hála érzete a kereskedelmi kormány iránt, amely vasutas politikáját — programját hűségesen betartva — a maga egészében keresztülvizsi.

Kossuth Ferenc nem törődött a rágalmozással, a ferditésekkel, nem cáfolt, nem reflektált semmilyen támadásra; ehelyett zaitalanul, avatott, biztos kezekkel rendezte a vasutasok helyzetét. A nemzeti kormány így cáfol.

A kereskedelmi miniszternek ez a nobilis fegyverkezés méltó ahhoz a névhez, amelyet visel. A vasutasok örömteli hálája pedig a legszebb elégtétel és egyben erőforrás a további önzetlen munkálkodásra, szemben a kiesinyes gyanúsítgatásokkal. Érdekes és jellmező egyébként, hogy most nincsenek sehoh a ferditők.

Hol vannak ők? Persze, az ilyen nemes, tiszta munkával szemben nevésségesen naiv erőlködésbe ful a legnagyobb stílus huzodozási készség is.

Egyház és iskola.

Egyházmegyei közgyűlés.

A felső szabolcsi ev. ref. egyházmegye Nyiregyházán tartotta közgyűlését a vármegyeháza nagytermében. Az első nap Görömbey Péter felsőszabolcsi ev. ref. esperes egyházi és Jármy Miklós világi elnök, a második nap Vay Péter világi elnök elnökölt.

A közgyűlés legfontosabb tárgya volt az uj egyházi törvények életbeléptetése körüli intézkedések megtétele. Az uj törvény augusztus 1-én lép hatályba, amely főleg az egyházi adózási és lelkesi nyugdíjkérdésekben tartalmaz gyökeres újításokat. A gyűlésen e tárgy vert nagyobb hullámokat.

Második nap az egyházmegyei fegyelmi bíróság tartott ülést. Két tanító felett ítéleteket. Szabó Ernő gégenyi tanítót hivatalvesztésre, Borsó Imre romocsaházi tanítót pedig feddésre ítélték. Ez utóbbi ítélet ellen Szikszay József ügyész fellebbezést jelentett be.

Tűz Felsőjózsán.

Leégett ház.

Gondatlanság vagy gyújtogatás?

— augusztus 3.

(Saját tudósítónktól.) Ilyenkor nyáron, az eseménytelenségek szezonjában a napi krónika egyébből sem áll ki, mint kisebb nagyobb tűz esetekből, melyek hol itt, hol ott történnek. Sajnos, hogy ezeket a tüzeket legtöbbször vétke és könnyelmű gondatlanság idézi elő. A debreceni ügyészség előtt már egész garnadával fekszenek feljelentések, melyek tüzkár okozás vagy gondatlanságból okozott gyújtogatásról szólnak.

A legutóbbi tüzesetről tudósítónk a következőket jelenti.

A közeli Felsőjózsán tegnap virradóra Schwarc Gyula ottani lakos házából egyszerre váratlanul tüznyelvek csaptak elő. Az egész községben, valamint a ház lakói mélyen aludtak és csak későn vették észre, mikor már a ház egész tetőzete lángban állott. A házban lakók ré-

műlten menekültek az égő épületből, minek éppen ideje volt, mert pár perc múlva a ház menyezete nagy robajjal leszakadt.

Az oltásról azonban szó sem lehetett a nagy vízhiány miatt. Pár óranegyed alatt elhamvadt az egész ház, a bennelévő berendezéssel és butorizzattal együtt. A kár felülhaladja a kétezer koronát, mely különben biztosítás útján megtérül.

A községben a tüzeset után azt sutjogták, hogy a tűz gyújtogatásból keletkezett. A csendőrség éppen ezért szigorú nyomozatot indított a tüzeset ügyében és csakhamar kiderítette, hogy a tüzet egyik lakó Sztahó Józsefné gondatlansága idézte elő. Sztahó Józsefné ugyanis a tüzet megelőző este az udvaron tüzet rakott és egy abból a szabad-tűzből felpattanó szikrák gyújtották lángra a tetőt.

A csendőrök jelentést tettek az esetről a debreceni kir. ügyészségnek, mely tüzkár okozás címén megindította Sztahó Józsefné ellen az eljárást.

Városháza és vármegye.

A Hortobágy hasznosítása. A Hortobágy hasznosítása dolgában vasárnap délelőtt újabb gazdaértekezlet lesz, Király Gyula elnöke mellett. Az értekezlet célja, megállapítani azon módokat, melyek szerint a hasznosítás kérdése a tanácsi javaslat módosításával megoldható volna. Ez értekezleten valószínűleg még közelebb jutnak egymáshoz az ellentétes vélemények.

A gyermekvédő bizottság hatásköre. A belügyminiszter leiratban értesítette Hajdúvármegye és Debrecen sz. kir. város törvényhatóságát, hogy mi tartozik az országos gyermekvédő bizottság, illetőleg a gyermekvédő bizottság elnökének hatáskörébe. — A leirat a következő hatáskört állapítja meg: 1. Az országos gyermekvédő bizottság elnöke gyakorolja a társadalmi ellenőrzést az állami gyermekvédelemmel szemben. Megvizsgálja a gyermektelepeket, a telepbizottságok működését, a gyermekek elhelyezését és gondozását és összehívhatja a telepbizottságokat és összehívhatja a telepbizottságokat és összehívhatja a telepbizottságokat és összehívhatja a telepbizottságokat. 2. Mulasztások tapasztalása esetén vagy ha az országos elnök valamely célirányos eljárást szükségesnek tart, arra a gyermekvédő bizottságot figyelmezteti. Ha figyelmeztetésnek nem tesz eleget, jelentést tesz a belügyminiszternek, akihez ezenkívül bármikor javaslatot vagy jelentést terjeszthet. 3. Megvizsgálja az elnök a gyermekvédelemmel foglalkozó társadalmi intézményeket és egyesületeket. 4. A telepbizottságok ülésein résztvehet és azokon felszólalási joga van. 5. Az országos gyermekvédő bizottság tagjaival, a menhelybizottságokkal és elnökeivel, ugyancsak helyettes elnökeivel, a telepbizottságokkal és elnökeivel, valamint az összes hatóságokkal a gyermekvédelem ügyében hivatalosan érintkezhetik. — Ezzel kapcsolatban a belügyminiszter közli, hogy az országos gyermekvédő bizottság örökös elnökévé Edelsheim-Gyulai Lipót grófot nevezte ki. S midőn erről a várost értesíti, egyúttal fölhívja, hogy az országos bizottság elnökét támogassa és a rendelet tartalmáról a gyermekvédelemmel foglalkozó intézményeket és egyesületeket tájékoztassa.

— **A vízvezeték ügye.** A vízvezetési szabályzat egyes pontjait átvizsgálendő, a kereskedelemügyi miniszterium vizügyi szakosztályában, Aczél Géza városi főmérnök

bevonásával, tegnap hosszabb tartalmu tanácskozás vette kezdetét. A főmérnök valószínűleg kétfőn tér vissza Debrecenbe.

— **Városi alkalmazottak biztosítása.** Az új munkástörvény értelmében a városok is tartoznak alkalmazottaikat a munkásbiztosító pénztárnál biztosítani. A debreceni kerületi munkásbiztosító pénztár most felhívta a város tanácsát, hogy a diurnis-ák és más ideiglenesen alkalmazottak biztosítását eszközölje. A város szolgálatában álló tűzoltók baleset ellen is biztosítandók.

Sztrájkügyek Debrecenben.

A téglaári munkások bérharca.

Az „Erzsébet“ malomban tovább sztrájkolnak.

— augusztus 3.

(Saját tudósítónktól.) Debrecenben ismét a sztrájkok világát éljük. Több ipari szakma munkásai forronganak, amely forrongás itt ott aztán sztrájkba tör ki.

E bérharcok történetében tegnap két jelentősebb esemény állott be. Egyik az, hogy a Szikszay Lajos építész téglaáriában a napokon keresztül tartó sztrájk tegnap megszünt. A munkások követelése közül a munkaadó teljesítette a bérfelemelésre vonatkozót. Nevezetesen a munkások ezután 1000 máglya kivett téglá után az eddigi öt korona 60 fillér helyett hat koronát kapnak. A többi követeléseket őszig felfüggesztették és már tegnap reggel munkába is állottak.

Annál kedvezőlenebb fejleményei lettek az „Erzsébet“ malomban kiüthő sztrájkoknak. Itt a munkások már egyszer kiegyeztek a vezetőséggel és munkába léptek. Amde a malom igazgatósága másnap olyan határozatot hozott, hogy a vasárnapi munkáért nem fizet felemelt díjakat, dacára a múlt évi egyezmény idevonatkozó pontjának. A munkások felelete a gyár igazgatóságának határozatára az volt, hogy ismételten sztrájkba léptek és maguk között a legszigorubb szolidaritást vállalták.

A kettős sztrájkba lépés élénk recenziust keltett a többi malommunkások között is és — hir szerint — egyértelműleg akarják követelni az „Erzsébet“ malom igazgatóságától, hogy a múlt évi egyezmény értelmében a munkások kívánalmait teljesítje.

A rendőrfőkapitányság, mint elsőfoku iparhatóság már megtette az ugyancsak elmérgesedett sztrájk iránti intézkedéseket.

Sport.

A „Debreceni Vadász-Társulat“ augusztus hó 4-ik napján délelőtt 11 órakor a városháza nagy tanácstermében választmányi ülést tart, melyen a közgyűlés határnapját tűzik ki s annak tárgysorozatát készíttik elő.

Hirek.

A „Debrecen“ szerkesztősége és kiadó-hivatala Arany János-utca 2. (Hungária épület), földszint, a Kereskedelmi csarnok ... lépcső-folyosóján. Telefon 412 ...

— **Az ujoncok bevonulása.** A közös hadügyminisztérium rendeletet adott ki, mely az ujoncok bevonulására és a tényleges katonai szolgálatnak eleget tett legénység szabadságolására vonatkozik. A közös hadsereg ujoncai a rendelet értelmében az idén október tizenhatodikán fognak bevonulni. Az egyéves önkéntesek, valamint a haditengerészet, a cs. és kir. és a magyar királyi ménésintézetek ujoncai azonban már október elsején tartoznak jelentkezni. Az ujoncokat mind behívják. De ha többen volnának, mint amennyire a létszám kiegészítésére szükség van, akkor a fölösleges legénységet nyolc hét alatt kiképezik a békelétszámhoz mérten szabadságolják.

— **Iparhatóság a baleseteknél.** Az új munkásbiztosító és betegsegélyező törvény értelmében minden előforduló balesetet be kell jelenteni az elsőfoku iparhatóságnak, amelynek kötelessége a baleset színhelyen megjelenni és az esetről jegyzőkönyvet felvenni. A törvénynek ez a rendelkezése nagy terheket ró a debreceni iparhatóságra, mely mostani kevés személyzete mellett aligha lesz képes megfelelni minden alkalommal a kötelességeinek. Eppen azért Vetéssy Béla rendőrfogalmazó, az osztály vezetője mellé valószínűleg már a közel jövőben egy közigazgatási gyakornokot fognak beosztani.

— **Vasárnap délután zárva lesznek a trafikok.** Vasárnaptól, holnaptól kezdve életbe lép a dohányárusokról szóló új rendelet, amelynek értelmében a kizárólagos dohányárusok vasárnapokon és szent István napján d. u. 3 óráig kötelesek üzletüket nyitvatartani, azontul az üzletet bezárni és a dohányárulást megszüntetni tartoznak. A fürdőn, üdülő s kiránduló helyeken és a vasuti pályaudvarokon fennálló rendszer, valamint valamennyi korlátolt dohányárudára nézve az eladás jelenlegi módozatai továbbra is érvényben maradnak. Így tehát a debreceni nagyerdő területén levő trafik vasárnap délután is árulhat. Egyébként pedig a nem kizárólagos dohány kisárusok vagyis szatócsok és kereskedők vasárnapokon és szent István napján a főüzletük nyitvatartására megszabott időn (d. e. 10 órán tul) a dohány gyártmányok eladásával is szünetelni tartoznak.

— **Bírósági tisztviselők mozgalmá.** A szolnoki járásbíró és ügyészség ke. előtiszjei helyzetük javítására mozgalmat indítottak és kívánásaikat körlevélben debreceni kurtársakkal is közölték együttes eljárás céljából. Fizetésük javításán kívül egyéb kívánásaikat a következő három pontban foglalták össze:

1. Hogy minden igazságügyi irnok 10 évi kifogástalan szolgálat után irodatisztvé léptettség elé. 2. Hogy a segédkönyvvezetők a X. fizetési fokozatba soroztassanak és hogy ez az állás vagy továbbra is hagyassék meg, vagy szüntetessék meg és léptessék elő őket telekkönyvvezetők, de az a rendszer, hogy a telekkönyvvezetői és segédtelekkönyvvezetői állások helyére irnoki

állások rendszeresíttessenek, feltétlenül megszüntetendő. 3. Minden igazságügyi díjnak 3 évi kifogástalan szolgálat után kinevezendő, ki nem nevezhető esetén 4 korona napidíjjal díjazando.

— **Hazafias debreceni munkások.** A debreceni csata tegnapi évfordulóján rendezett hazafias ünnepélyen jóleső örömmel konstatáltuk annak az 500 derék munkásnak a megjelenését, akik, mint a debreceni vasuti gépjavító műhely munkásai impozáns tömegben vettek részt a hazafias ünnepeken. — Kivonultak a honvédtemetőbe is s gyönyörű koszorút helyeztek el az elhullott hősök emlékkövére. A hatalmas babérkoszoru nemzeti színű szalagján ez a felírás diszlett: „A Máv. műhely munkásai — A névtelen hősöknek“. A munkások megbizásából Ferkó Gyula igen szép, hazafias szellemből áthatott beszédet mondott, kijelentvén, hogy a magyar munkásoknak példát kell venni az elhunyt hősektől a hazaszeretében. Megjegyezzük, hogy a dal- és zeneegyletükör is részt vett az ünnepségen, miután Stricker felügyelő, műhelyfőnök — igen helyesen — szívesen engedett a munkások kérésének s tegnap délutánra munkaszünetet engedélyezett a műhelyben.

— **Ünnepség a zsidótemplomban.** Nagyon szép ünnepség színhelye volt tegnap este a Deák Ferenc-utcai zsidótemplom. Weisz Zsigmond, Amerikában élő honfitársunk, ki most Debrecenben időzik, kincsétő frigyálat ajándékozott a templomnak. Weisz, ki szegényen távozott el nyolc évvel ezelőtt Debrecenből s most hazatérvén, minden adósságát kifizette, a templom baldachinja előtt a teljes hitközségi előjáróság várta. A frigyálat átadás közben a kórus énekelt, majd dr. Krausz főrabbi tartott remek beszédet. Weisz, ki a pécsi hitközséget is hasonló módon ajándékozta meg, régi fogadásának tett ezzel eleget.

— **Kanyaró járvány.** Már pár hete hogy a város külsőségein járványszerűleg lépett fel a kanyaró és különösen a gyermekek közül szedi áldozatait, de mindezeidig nem sikerült a veszedelemnek elejét venni. Tegnap ismét több megbetegedést és egy halálesetet jelentettek be, mi arra indította a hatóságot, hogy a legerélyesebb óvintézkedéseket rendelje el.

— **A Lőrincnapi vásár.** A Lőrincnapi országos vásár, mint a rendőrfőkapitányság hivatalosan közli, e hó 5-én veszi kezdetét s 13-ig tart. Hétfőn már a kirakó vásár is megkezdődik.

— **Elfogott ékszerolvaj.** Pár napja történt, hogy Róth Lipót kereskedőtől ismeretlen tettes ellopott egy 300 korona értékű briliáns arany mellűt. Feljelentésére a rendőrség nyomozást indított és Szócs Lajos rendőzbiztos elfogta a tettest B-nka Julianna cselédleány személyében, ki ezelőtt Róth Lipótnál szolgált, de időközben szolgálatából kilépett — a mellűvel együtt. Az eljárást megindították a tolvaj cselédleány ellen.

— **Hirtelen halál.** Tragikus eset színhelye volt tegnap a Kortész-utca 6. szám alatti ház, hol az udvaron sétálás közben az ott lakó Nagy Mihály gazdálkodó hirtelen összeesett és meghalt. Agyszélhűdés érte és az időközben elbívott orvos is csak a beállott halált konstatálhatta.

Az önkéntes iskolák reformja.

A közös hadügyminiszter rendeletet adott ki az önkéntes iskolák reformjára vonatkozólag. A rendelet értelmében a mostani tananyagból több elméletet megnyirbálják s ennek folytán az iskolázás idejét rövidebbre szabják. Az iskola jövőben olyan „tanuló század” jellegét fogja viselni, amelyben egyöntetű kiképzést fog nyerni a különben igen sokféle önkéntes. Mert bizony sokféle nagyon ez az anyag minden tekintetben. Korra nézve a még tökéletesen ruganyos testű 17-18 éves gyermek mellett ott gyakorlatozik a már testileg nehezebben formálható 24 éves szakálás férfi, elméleti, minősítés tekintetében éppen az ellentétek találkoznak egy ilyen önkéntes iskola padjain, mert a doktor utriusque juris s a kész mérnök mellett ott magol az előkészítő tanfolyam problematikus képzettségű díkja is. S ettől a sokféle elem-től egyenlő eredményt kell kívánni. Mindezeket mérlegelte a közös hadügyminiszter és az új rendelkezések — hír szerint — e szempontokat nem mellőzik el.

Győry Kálmán állapota. Az oly szenzációs és érdekes körülmények között öngyilkossági kísérletet elkövető Győry Kálmán állapota napról-napra javul. Az orvosok tartottak ugyan komplikációktól, de ez mindmáig nem következett be és úgy lehet, hogy a fiatal életűt pár nap múlva el is hagyja a közkórház.

A mértékhteleítés reformja.

Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter leiratot intézett a rendőrfőkapitánysághoz, mint I. fokú iparhatóságához, amelyben a különböző szerkezetű mértékekből származó visszasságok megállítás céljából felhívta az iparosokat és kereskedőket, akik a mérőeszközök készítésével és forgalomba hozatalával foglalkoznak, adják be négy hónapon belül a középponti mértékhteleítő bizottsághoz (Budapest, Köztemető-ut 20. szám) mértékeik és mérőeszközeik rajzát a részletes műszaki leírással együtt. Akik a megállapított határidőben a felhívásnak nem tesznek eleget, azoknak mérőeszközeit kizárólag az új normatívumok alapján fogják elbírálni.

Pótkávégyár a szomszédban. Beck pótkávégyár Rt. cég alatt a Beck Mór pótkávégyár Ermihályfalván részvénytársaságá alakult át 350,000 K alaptőkével (1750 db 200 K-s részvény). A társaság átvette az ottani Beck Mór cég pótkávégyárát és azt megnagyobított mérvben fogja tovább üzembe tartatni. Az igazgatóság tagjai: Beck Adolf, ifj. Beck Jenő, Reiter Béla (Szatmárnémeti), Fischer Izidor Péterréve), Ardentlich Ferenc (Dés), Benedek Mátyás, Glück Adolf, Pollák Már és Mátrai Akos.

Tűz a Timár-utcán. Tegnap délelőtt 10 órakor a Timár-utca 52. számú házban, mely Kovács Ferenc tulajdonát képezi tűz ütött ki. A tűz az egyik istállóban keletkezett és teljesen elhamvasztotta a mellette álló színt is. A tüzőltők a jelzés után csakhamar megjelentek a tűznél és elejét vették a nagyobb veszedelemnek. A kár nem nagy.

Megszűnt sertésvész. Ujlétán a teljes hónapra keresztül dühöngő sertésvész megszűnt, így a helységet az állategészségügyi zúriat alól feloldották.

Szülők figyelmébe. Letzter József műtermében egy gyakornok az operateuri munkálatokhoz és egy tanuló a másolási eljárásához felvétetik.

Tegnapi halottak. Tegnap a helybeli anyakönyvi hivatalban a következő haláleseteket jelentették be: Nagy Mihály ev. ref. 71 éves, Rosenfeld Sándor izr. 17 éves, özvegy Tamás Jánosné ev. ref. 53 éves, Stefanovits László g. kath. 1 éves.

Nagy raktár van még turista ingekben és szalma kalapban míg a készlet tart 40 százalékkal olcsóbban kapható, mint bárhol. Nyakkendő királyi úri divat üzlete, főposta mellett.

Darvas Ede osdőtömegéből megmaradt árúk olcsón kaphatók Rózsa Ignácnál, kistemplombazár.

A debreceni rabló-gyilkos cigányok.

A cigányasszonyok kihallgatása.

A dánosí vérfürdő.

— augusztus 3.

(Saját tudósítónktól.) Szomorú és sajnálatos dolog, de úgy van, hogy a dánosí vérfürdő tettesei és részesei majdnem egytől egyig debreceni illetőségű cigányokból kerülnek ki. A dánosí gyilkosságban gyanúsítottak legnagyobb része idevaló és a debrecen bűnügyi krónikákban számtalanszor szerepelnek.

Ilyen Kolompár Balog Tuta a főcinkos, ilyen az a két cigányasszony, melyet Debrecen környékén fogtak el tegnapelőtt, valamint ilyen az a Rostás János, melyet tegnap leplezett le a pestvidéki ügyészség fogházában Mick Vilmos debreceni őrsvezető.

A szenzációs bűnügy újabb fejleményéről tudósítók a következőket jelenti.

A leleplezés.

Megirtuk, hogy Mick Vilmos debreceni őrsvezető egyik csendőrrrel két cigányasszonyt kísért az ügyészséghez. Amikor foglyait átadta, megkérte a vizsgálóbíró, hogy megtekintesse az összes cigányokat. Mikor az engedelmet megkapta, sorra benézett az elkülönített cigányrabokhoz. A ragyás Balog János — de ez nem Balog Tuta, mint ezt egyes lapok tévesen írták — cellájában nagy meglepetés érte.

— Nini, hisz ez régi ismerősöm! Rostás János, hogy kerültél ide?

A cigány iszonyu zavarba jött s hebegve vallotta be, hogy csakugyan Rostásnak és nem Balognak hívják és hogy nem régen szabadult ki a váci fegyházból, ahol rablás miatt öt évig ült.

Megvallotta azt is, hogy a debreceni törvényszék hat évi fegyházra ítélte ugyan csak rablásért, lopásért és most szólni akart.

Kiderült az is hamarosan, hogy a cigány a fegyházban megtanult irni-olvasni, holott a vizsgálóbíró előtt ezt is eltagadta. Most természetesen a gyóni és dánosí rablások dolgában fogják vallatóra fogni.

Debreceni cigányasszony a vizsgálóbíró előtt.

Budapesti tudósítók jelenti telefonon: Az alsó-dánosí rablógyilkosság dolgában folyamatban levő vizsgálat mindinkább a titokzatosság leplebe burkolódik. A pestvidéki kir. törvényszéken úgy az ügyészségi, mint a vizsgálóbíró mélyeséges hallgatásba merült, ami mindenestre arra enged következtetni, hogy a vizsgálat eddig nem járt valami szenzációs eredménnyel. Acél Nándor vizsgálóbíró ma délelőtt azt a két cigány asszonyt hallgatta ki, akiket tegnapelőtt este hoztak Hajduböszörményből. A gyilkosságról persze tudni sem akarnak, s hangos szóval méltatlankodtak, amikor a vizsgálóbíró előzetes letartóztatásba helyezte őket. De azért beleenyogdtek. Egyáltalán a cigányok közül egyik sem felebezzett az előzetes letartóztatás ellen.

Féltizenkettőkor a vizsgálóbíró ismét felhozatta magához Lakatos Rózát, azt a 15 esztendő cigány leányt, aki a legterhelőbb vallomást tezte a cigányokra. Vallomását ma is fentartotta, s félórás kihallgatás után mosolyogva távozott a vizsgálóbíró szobájából. Egyéb kihallgatás ez ügyben a délelőtt folyamán nem volt.

Mulatságok.

Nyomdászok mulatsága. A debreceni könyvnyomdászok, a létesítendő nyomdász szanatórium javára, augusztus 18-án, a „Margit“-fürdő dísztermében, Gutenberg János emlékére, szavalattal, műkedvelő előadással egybekötött estélyt rendeznek. — Helyárak: 1-ső rendű ülőhely 2 korona, 2-od rendű ülőhely 1 korona 60 fillér, 3-ad rendű ülőhely 1 korona 20 fillér, állóhely 60 fillér. A műsor a következő: Szavaltat, előadja: Dózsa György. A „Cigány“. Eredeti színmű 3 felvonásban, zenével, népdalokkal, tánc-csal. Irta: Szépliget Ede. Rendező: Kiss Gábor. Sugó: Kiss István. — Személyek: Várszegi, gazdag földes urfi Erdélyi Károly. Kurta, nagygazda, agglégény Nagy Mihály. Gyuri, unokaöccse Kiss Gábor. Márton, parasztagazda Szöllőssy Jenő. Rebeka, felesége Pócsy Rózsika. Évi, ennek leánya első férjétől Kabai Teruska. Zsiga, cigány Szathmári Gyula. Peti Vedres Gyula. Rózsai Hannel Mariska. Ferke, urasági gazdahajdu Pető Béla. Kisbíró Erdélyi István. Kondorné Lovász Etelka. Sári Dalmi Esztike. Panni Lovász Mariska. Erzsébet Szebeney Erzsike. Násznagy Karakas Lajos. Egy öreg paraszt Kiss Sándor. Első vőfély Kulesár Dezső. Második vőfély Boldizsár Károly. — Parasztleányok, legények, lakodalmas nép, két vasvillás. Történik 1840-ben. A két utolsó felvonás néhány hónappal később Várszegi birtokán. Műsor lezajlása után tánc következik, melyre a jelvények 60 fillérért lesznek válthatók este a pénztárnál.

Dalkedvelők találkozója. Az egri országos versenyen a helybeli dalegyletek közül csak a munkás dalegylet vesz részt testületileg. Az ott előadandó versenydarabokból és összkarokból összeállított műsorral tart ma este a munkás dalegylet a Bika dísztermében. Ritka művelzetben lesz tehát részük azoknak, akik megjelennek e dalestélyen, melyre különben városunk zenészei és dalkedvelői találkozót is adtak egymásnak.

A balmaz-ujvárosi polgári olvasó-kör és a Petőfi dalkör. B-Ujvárosban, a polgári olvasó-kör helyiségeiben augusztus hó 4-én, vasárnap a Magyar testvérek zenekara közreműködése mellett részben az olvasóegylet könyvtára — részben a március 15-ki alap javára rendezendő dal, zene, szavaltat és tánc egybekötött del-estélyt rendez. A dalestély műsora: 1. Nyitány. Magyar testvérek és zenekarától. 2. Előki megnyitó, Kovács Ferenc rendező biz. elnöktől. 3. Szabadságdal, Huber Károlytól. Előadja a Petőfi dalkör. 4. Az utolsó honvéd, irta: ifj. Vályi Nagy Gusztáv. Szavaltja: Kotymann József, b-ujvárosi ref. tanító. 5. Ujvárosi nótá, zenéjét szerzette: K. Balázs Kálmán, átírta: Alföldy Béla. Éneklő a Petőfi dalkör. 6. Kettős dala a „Szökött katonó“-ból. Éneklők: Balázs Sándor és Balogh Antal, a Petőfi dalkör tagjai. 7. Rákóczi induló, zenekari kísérettel előadja a Petőfi dalkör. — Ezután tánc kezdődik.

A Petőfi dalkör estélye.

A debreceni csata évfordulója alkalmából.

Mulatság a Nagyerdőn

— augusztus 3.

(Saját tudósítónktól.) A Petőfi dalkör hazafias tradícióhoz híven szintén kivette a részét az augusztus második ünnepségekből. Tegnap este a dalkör a nagyerdei Vigadóban dalestélyt rendezett, mely minden tekintetben pompásan sikerült. Nagy erkölcsi értéket tulajdonított az a változatos és hazfias műsor, mely a legjobb kedélyhangulatban a reggelig tartó táncot megelőzte.

Nagy és intelligens közönség töltötte be ez alkalommal a Vigadó pazarul feldíszített termét. A dalestély 8 óra után vette kez-

detét a Magyar Testvérek zenekarának nyitányával. Majd a dalkör elnöke, Komlóssy Arthur mondott hazafias érzéstől átítatott lelkes megnyitó beszédet, melyet a közönség zúgó taps és éljen vihára fogadott.

Ezután a dalegylet adta elő a tőle megszokott precizitással, szépen a „Honvédek csatadalát“. A műsor egyik kiemelkedő tárgya az ősz debreceni költőpap, K. Tóth Kálmán magas szárnyalású verse, a „Petőfi lelke a honvéd sir fölött“ — volt, melyet hatásosan szavalt el Balla Bertalan joghallgató.

A műsoron még ezenkívül két nagy tetszést aratott szám volt, melyeket a dalkör adott elő a közönség élénk tetszésnyilvánítása közben.

A dalestélyen a város közéleti előkelőségei közül sokan jelentek meg, élükön Weszprémy Zoltán főispánnal.

A műsor lezajlása után tánc következett, melyen résztvettek:

Urasszonyok: Papp Jánosné, Harsányi Imréné, Borus Béláné, Sinay Imréné, Sinay Gyuláné, Borus Mihályné, Horváth Gyuláné, Iklódy Jánosné, Sinay Sámuelné, özv. Juhász Imréné, Zih Kálmánné, Mády Imréné, Tóth Józsefné (Budapest), Kovács Ferencné, Szele Lajosné, Borsos Józsefné, Márton Kálmánné, Komlóssy Arthurné, özv. Kronovszki Ferencné, Erdey Istvánné, Szabó Andrásné, Kovácsik Istvánné, Papp Károlyné, Markovits Mártonné, Karak Balintné, Szücs Istvánné, Békéssy Istvánné, Baksay Istvánné, Kerekes Béláné, Elek Béláné, Megyessy Jánosné, Kovács Józsefné, Rákos Emánuelné, Tóth Béláné, Rajczy Györgyné, Pajtás Béláné, Serdült Józsefné, Hoek Gyuláné, Horváth Gyuláné, Ungváry Józsefné, Molnár Péterné, Szilágyi Mihályné, Szathmáry Györgyné, Szabó Kálmánné.

Leányok: Papp Margitka, Harsányi Juliska, Papp Zsuzsika, Gyökös Bözsike, Juhász Rózsika, Sinay Anna, Kereszturi Rózsika, Kereszturi Eszti, Balogh Rózsika, Szabó Zsuzsika, Nagy Irén, Zih nővérek, Kovács Erzsike, Nagy Mariska, Szele Rózsika, Szele Mariska, Borsos Erzsike, Komlóssy Rózsika, Madi Ilonka, Kronovszki Mariska, Erdélyi Katica, Békéssy Ilonka, Szabó Ilena, Kovási Margit, Pap Erzsike, Budai nővérek, Karak Mariska, Busi Eszti.

Mindennap korán reggel megjelenő lapunk előfizetési ára egy negyedévre 3 korona. Megrendelhető Arany János-utca 2. szám, Hungária épület, földszint 2. ajtó.

Távirat és telefon.

Kossuth nem beteg.

Budapest, augusztus 2. Rohamosan terjedt el ma az a hír az egész országban, hogy Kossuth Ferenc kereskedelmi miniszter Herkulesfürdőn súlyos betegen fekszik. Egy este érkezett távirat e hirt alaposan megcáfolja, mert Kossuth Ferenc szerencsére ép egészségnak örvend.

A vasutasok lakbérére.

Budapest, augusztus 2. Azokra az elterjedt hírekre, melyek szerint a vasutasok nem kapják meg a magasabb lakbérilletéket, a máv. igazgatósága hivatalos kommunikében tudtul adja, hogy a magasabb lakbérilletékeket legkésőbb héttől, e hó 5 én kiutalják.

A svineünnepi találkozás.

Svineünnep, augusztus 2. A cárt holnapra várják ide, de még a hivatalos személyiségek is azt mondják, hogy semmi bizonyosat sem tudnak és még az utolsó órában

is megtörténhetik, hogy a programmon változtatásokat eszközölnek. Az eredetileg megállapított programot, hogy a találkozás a nyílt kikötőben, a hadihajók közepette fog megtörténni, nem lehet betartani, mert az időjárás egyre rosszabbodik.

Károlyi István gróf temetése.

Nagykároly, augusztus 2. Ma délután 3 órakor helyezték örök nyugalomra az elhunyt főurat, Károlyi István gróf holttestét. A temetési szertartás szokatlan fényes volt s a temetésen beláthatatlan néptömeg jelent meg.

Nagykároly augusztus 2. Ma bontották fel az elhunyt gróf végrendeletét, mely szerint a 12 milliós hagyaték kizárólagos örökösei Károlyi István gróf gyermekei.

A diakovári püspökség.

Eszék, augusztus 2. Jó forrásból az a hír érkezett oda, hogy a római Kuria kész diakovári püspöknek kinevezi Vorsák felszentelt püspököt, de csak azzal a feltétellel, hogy ugyanakkor dr. Baron apát a zágrábi egyházmegye generális vikáriusa lesz cum jure successiomis.

Nagy tűz a fővárosban.

Budapest, augusztus 2. A kőbányai uton ma este 8 órakor kigyuladt az államvasutak északi főműhelye. Az óriási épület éjjelkor még teljes lángtengerben uszik. Az összes tűzoltók, katonák és tartalékos rendőr őrség kivonult a tüzet lokalizálni.

Kristóffy megint cáfol.

Budapest, augusztus 2. Kristóffy József volt darabont belügyi ügyvivő ma már tegnapi cáfolatát is megcáfolja. Azt mondja ugyanis a jeles hazafi, hogy ő nem állította azt, hogy minden lépését detektívek figyelték. Pedig azt mondta.

Leánygyilkosok.

New-York, augusztus 2. Az asszonyok és gyermekek ellen elkövetett gonosz merényletek ijesztő mértékben szaporodnak. Ujabbban számos leányt találtak megfolytva és rettenetesen megcsontva. A rendőrfőnök kijelentette, hogy a rendőrség nem képes megakadályozni az ilyen büntetteket. Felszólította ennélfogva a szülőket, hogy gyermekeiket ne engedjék egyedül az utcára. A lakosság körében az izgalom igen nagy.

Kitiltott lapszerkesztő.

Bécs, augusztus 2. Schwenhaagen lapszerkesztőt azért, mert a Gross-Oesterreich eszme érdekében izgatott Ausztria területéről ma örök időkre kitiltották. A lapszerkesztő belenyugodott a kitiltásba, mert tudja, hogy felebbeszései eredményre úgy sem vezethetnének.

Leányszöktető cigányprimás.

Budapest, augusztus 2. Puhá Pista ismert fővárosi cigányprimás megszöktette Szabó Jolán 17 éves urilányt. A fiatalok csak Székesfehérvárig thdtak eljutni, ahol a rendőrség letartóztatta őket. A szökevényeket ma este visszahozták Budapestre.

Megszökött őrmester.

Kecskemét, augusztus 2. Tóth János 18. ezredbeli huszárorőrmestert, ki július 25-én megszökött az aradi várórságból, ma elfogták. Tóth az öt üldöző rendőröknek ellenszegült és hosszas küzdelem után sikerült megugrania, de a házak udvarain és kerítésekén át addig hajszolták, míg elfogták és átadták a huszárságnak.

A horvát állatorvosok passiv rezisztálnak.

Zágráb, augusztus 2. A horvátországi állatorvosok mai ülésén kimondták, hogy mindaddig, míg a kormány a magyarajku állatorvosokat Horvátországból át nem helyezi, — passiv-rezisztenciát folytatnak.

Törvénytörvény.

§ **Kinevezés.** Porubszky Jenő táblai elnök Papp György végzett joghallgató nagykárolyi lakost a debreceni tábla kerületébe díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

§ **Gondnokság.** A nyiregyházi kir. törvénytörvény dr. Gyuresán Dezső nyiregyházi lakost gondnokság alá helyezte.

Csarnok.

Az örvény szélén.

— Regény. —

43

Egyszer Kemény került a párok élére. Az utolsó pár Eisenstadt és felesége volt úgy véletlenül.

Kemény a taps után összeszedte minden ügyességét, hogy elkapja Eisenstadtnét. Az asszony pedig ideges erővel igyekezett kisiklani előle, hogy összekerüljön férjével.

A Normafa lejtős völgye felé szaladt, itt azonban valahogyan megbotlott s ha épen abban a pillanatban Kemény el nem kapja, legurul a lejtőn a mély völgyébe.

Kemény hevében magához kapta az asszonyt s oda szorította magához. A társaság nevetett a játékon, az asszony pedig a lázas erőlködéstől kimerülten ült le a földre.

— Nagyon megsédültem — mondta azután lassan.

Erre abbahagyták a játékot. Különben is dél volt már s elhatározták, hogy lemennek a Facánba ebédezni.

Eisenstadtné férjével ment, Kemény pedig megint csak a leány társaságába került. Nem tehetett egyebet, hát a leánnyal kötődött.

Pedig nagyon bosszankodott. Kemény kapott rajta. Itt majd valahogy összekerülnek.

Tervét maga Eisenstadt segítette elő. A háziur ugyanis odaszólt hozzá, mikor Somogyi Idát vezette:

— Hanem Pista, most már eleget mulattál a kisasszonnyal, most én veszem át őt. Te pedig a feleségemet vezesd.

Kedélyesen nevetett rá, Kemény szeme pedig föl csillant s csaknem sietve ment az asszonyhoz, aki megremegett mikor karját nyújtotta neki.

Ebben a percben annyira félt Keménytől, hogy megkísérelte a menekülést s oda szólt férjéhez.

— Ne esatangoljunk ebben az erdőben. Olyan bágyadt vagyok.

Lassan mondta, hogy csak Eisenstadt és Kemény hallotta.

(Folyt. köv.)

Kiadja: a „Debreczen“ Hirlapkiadó Vállalat Részvénytársaság.

Dr. Bacso Dezső

ügyvéd
irodáját

IV., József kir. herceg-utca 8. szám
alá, eddigi irodahelyisége után kö-
vetkező átjáró házba helyezte át.

ÚJ ZSÁKKÖLCSÖNZŐ INTEZET.

A gazda közönség figyelmébe.

Van szerencsém a gazdálkodó és géptulajdonosok b. figyelmébe ajánlani azon körülményt, hogy Debreczenben Piacz-utca 66. szám alatt zsákkölcsönző intézetet nyitottam. Raktáron tartok legjobb minőségű kenderzsákokat, melyeket jutányos áron bocsájtok a gazdálkodók és géptulajdonosok rendelkezésére.

Raktáron tartok továbbá vízmentes ponyvákat, elsőrendű anyagból készült zsákkötöző és dohány zsineget, és minden e szakmába vágó dolgokat, melyeket jutányos áron árulok.

Tisztelettel

Bergel Dániel

zsák és ponyvakölcsönző intézete Debreczenben,
Piacz-utca 66. szám.

ZALAI MÁRK tanár

(városi bérpalota 2. szám, III. kapu 2. em.)

3 havi könyvvel szaktan-
folyama gyönyörű, irással,
levelezéssel, számtannal,
váltóismével augusztus 3-án
ismét megnyílik. Tandíj 50 K.

Beiratás naponta 11-12.

641

Stoósz-fürdő

elsőrangú klimatikus gyógyhely és vizgyógyintézet
670 m. a. t. sz. f. (Abauj-Torna megye.)

Vasuti állomás: Mezőfalva és Szomolnokhuta,
honnán a fürdő kocsin egy óra
Posta és távirat helyben.

Fürdőidény május 15-től szept. 30-ig.

Gyógyszerek:

vizgyógyász, villamosítás, masszázs, diätetikus- és
hízó kurák, Oertel-féle terraintúra.

Magyarország egyetlen klimatikus gyógyhelye,
hol tuberkolotikusok felvételt nyernek és a
Spengler-fél kettős ojtással kezeltek.

Pensió: beleértve lakás, ellátás, kiszolgálás,
orvosi gyógykezelés az összes gyógy-
eszközökkel együtt naponta 9:50-12:50 kor-
ba kerül. Igazgató-főorvos: dr. FEJÉR VILMOS, Winternitz
tanár és a zuckmanteli sanatorium volt első assistense.

Prospektussal és mindennemű felvilágosi-
tással szívesen szolgál

369

a fürdőigazgatóság.

Villamos világítási és erőátviteli berendezések,

lakások, üzletek és egyéb helyiségek részére, legelő-
nyösebben és a legnagyobb szakértelemmel a

GANZ-féle VILLAMOSSÁGI R. T.

debreceni építészeti irodája (Piac-utca 72.) által készít-
tetnek. Szakszerű felvilágosítással, tervezetekkel és
költségvetéssel bárkinek díjtalanul szolgál.

Világító testek, csillárok és szerelvények dús vá-
lasztéka. 530

Donogán és Somossy

DEBRECZEN, KISTEMPLOMBAZÁR.

Menyasszonyi kelengye, vászon,
kész fehérnemű, angol ruha-
vászon, batiszt, kreton, zephyr.

Mosószékely férfiruha szövet
Óriási szőnyegraktár. 536

VÁSZONÁRU

fehérneműk, valamint sifonok és paplanpedő-
vásznak, virágos és csikos osinátok, damaszt
étkező- és aszur kávésterítékek, damaszt- és
frottir törölközők, törölőkendők, és nankingok, valamint kész
női fehérneműk és paplanok a

legolcsóbb szabott árban.

Női ruha divatvásznakból

mintákat kívánatra készséggel küldünk.

MOSÓ ÁRUK

női ruhákra, budai kékfestő voálok, cosmanosi
savannak, judish foulard, Batist, Atlas, Satin.
120 cm. széles sima színes francia batistok,
angol zefírek, szerb vásznak

legolcsóbb szabott árban.

Kész női ruhák és bluzok

himzett batistban, vászonban és pongés selyemben

KÉSZ FEHÉRNEMŰEK

vászon, sifon és batist női ingek, nadrágok, háló
köntösök és alsó szoknyák, sima és himzett kész
agyhuzatok, selyem, lüster és cloth alsó szoknyák, karton
kasmír és selyem paplanok, matrácok

legolcsóbb szabott árban.

Férfi ingek, lábravalók,

hálóingek, gallérok, kézelők, nyakkendők
és divatzebkendők

SZABÓ LAJOS FIAI

divat-, vászon- és szőnyegáruháza

DEBRECZEN,

Rózsa-utca 1. szám.

Alapított 1842. évben.

APRÓ HIRDETÉSEK

Dija: 10 szócig 40 fillér, minden további szó
4 fill., vastagabb betűkkel szedett szó 6 fill.

Levélbeli tudakozódásokra pontosan válasz-
lunk, ha a szükséges levélbélyeg beküldetik.

Apró hirdetések előre fizetendők.

Postakönyveket főlárban lehet venni a
kiadóhivatalban.

Eladó 3 drb dió fa. Hossza 2 méter egyen-
ként s átmérője 30-50 cm. Csicsó Lajosnál.
658

Kereskedelmit végzett leány irodai vagy
pénztárnoknői állást keres. Gépirónő. Debre-
czen, Zsiros Julia, Arany János-utca 39.

Jó családból való fiu tanulóul felvétetik
Csicsó Lajos fűszerüzletében Hatvan-utca
69. szám. 657

Nagy hasznot hajtó szabadalmazott ta-
lálmányokhoz kevés tőkével társ kerestetik.
Cím a kiadóhivatalban.

3 szobás modern lakást keres fiatal há-
zas, november 1-re a Bika közelében. Cím
a kiadóba.

Tanuló főlvetetik Balogh M. J. fűszer-
vegyes üzletében Debreczen, Hatvan-utca
15. szám alatt. 661

Borbély segédet, jó munkást augusztus
tizenötöre keres Rencz Antal, Kossuth-utca.
660

Telefon
168

Debreczeni Első Villamossági és
Elektrotechnikai Vállalat. Telefon 168.

Erőátvitel, Villamos világítás,
villámhárítók, házi és magán
telefonok, villamos záruk tűz-
betűrés elleni jelző készülékek,
villamos csengők berendezése
és jó karban tartása, évi bérlet
mellett. Gyógyászati, Fizikai,
Matematikai készülékek készítése és
javítása, felszere-
lési anyagok. Ke-
rekpárok és alkat-

részek raktára. Saját motor erővel berendezett
galván-telep.

FÖLDVÁRI L.,

Debreczen, Kossuth-utca 1. az udvarban.

Tanulók főlvetetnek.

Napernyők

óriási választékban

és feltűnő

olcsó árak mellett

Bosznay J. és Társa

divatáruházába

Debreczen, Kossuth-utca 5.

A cégünknel vásárolt ernyők huzatát,
ha egy vagy két év alatt elszakad,
teljesen díjtalanul újonnan behuzatjuk